

ДО
**КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ
ВЪПРОСИ
НА 52-РОТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ**

МОТИВИРАНО ИНИЦИАТИВНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

**за кандидатура за член на Висшия съдебен съвет от квотата на Народното
събрание**

съгласно раздел I, т. 5 – 9 от Процедурните правила за условията и реда за отправяне на предложения за кандидатури, предлагане на кандидати, представяне и публично оповестяване на документите, проверка на професионалните и нравствените качества на кандидатите, изслушване на кандидатите и избор на членове за съдийската и прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет от квотата на Народното събрание, приети с решение на 52-рото Народно събрание от 31.07.2026 г. (обн. ДВ, бр. 70 от 4.08.2026 г.), във връзка с чл. 130, ал. 2 и 3 от Конституцията на Република България и чл. 16, ал. 3, чл. 17 и чл. 19, ал. 3 от Закона за съдебната власт.

От

Фондация „Антикорупционен фонд“, представлявано от Бойко Станкушев

Фондация „Български адвокати за правата на човека“, представлявано от Стоян Мадин

Фондация „Български институт за правни инициативи“, представлявано от Биляна Гяурова-Вегертседер

Сдружение „Български Хелзинкски комитет“, представлявано от Адела Качаунова

Фондация „Институт за пазарна икономика“, представлявано от Светла Костадинова

Сдружение „Правосъдие за всеки“, представлявано от Емил Георгиев

Фондация „Програма Достъп до информация“, представлявано от Александър Кашъмов

Уважаеми народни представители,

Ние, долуподписаните представители на граждански организации, работещи за утвърждаване на върховенството на правото, независимостта на съдебната власт, защитата на основните права и укрепването на институционалната прозрачност и отчетност, и доброто управление, предлагаме **Андрей Иванов Янкулов** за член на прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет.

Предлагаме неговата кандидатура с убеждението, че работата на Висшия съдебен съвет изисква личности, които съчетават задълбочено познаване на структурата и функциите на съдебната власт и практически професионален опит, притежават независимост при вземането на решения, отговорност и способност да отстояват решения, основани на закона и на ясни професионални критерии. Това има особено значение в настоящия момент, в който кризата на обществено доверие в правосъдието поставя още по-високи изисквания към начина, по който се управлява съдебната система.

Допустимост и основателност на предложението

Съгласно чл. 130, ал. 2 от Конституцията на Република България за членове на ВСС, които не са членове по право, се избират юристи с високи професионални и нравствени качества, притежаващи най-малко петнадесетгодишен юридически стаж. Това се урежда и в чл. 17, ал. 1 от ЗСВ, а ал. 3 на същия член предвижда, че за юридически стаж се зачита времето, през което лицето е работило като съдия, прокурор или следовател, хабилитиран учен или преподавател по правни науки, или е заемало длъжност или е упражнявало професия, за която се изисква юридическо образование и придобита юридическа правоспособност, както и признатият стаж по чл.164, ал. 9 и 10 или по силата на специален закон.

Приетите от Народното събрание на 31.07.2026 г. процедурни правила (раздел I, т. 5) изрично допускат отправянето на мотивирани инициативни предложения за кандидатури преди внасянето на предложенията по т. 4 от народни представители. Съгласно раздел I, т. 7 от Правилата, инициативните предложения се подават в писмена форма до Комисията по правни въпроси в 21-дневен срок от приемането на Правилата, както и по електронен път.

Настоящото предложение отговаря на изискванията, предвидени в раздел I, т. 8 от Правилата, включително данни за вносителите, професионална биография на кандидата, посочване на колегията на ВСС, за която се прави предложението, мотиви относно професионалните и нравствените качества, независимостта, почтеността и публичната репутация на кандидата, както и данни за професионалния опит, юридическия стаж, квалификацията и кариерното развитие и е придружено от приложенията по раздел I, т. 9.

Предложението за кандидатурата на Андрей Янкулов отговаря напълно на тези изисквания.

I. Професионална биография, опит, юридически стаж, квалификация и кариерно развитие

Андрей Янкулов е роден през 1980 г. в гр. София. Завършва Немската гимназия през 1999 г. и право в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 2005 г. Придобива юридическа правоспособност на 05.10.2005 г.

Притежава над 20 години юридически стаж, както следва:

- октомври 2005 г. – март 2006 г.: юрисконсулт, фондация „Либерална интеграция“
- октомври 2006 г. – март 2007 г.: юрисконсулт, „ЕКИ 96“ ООД
- март 2007 г. – август 2014 г.: мл. прокурор и прокурор, Софийска районна прокуратура
- август 2014 г. – ноември 2014 г.: заместник-министър на вътрешните работи
- ноември 2014 г. – февруари 2016 г.: заместник-министър на правосъдието
- февруари 2016 г. – септември 2017 г.: прокурор, Софийска районна прокуратура
- септември 2017 г. – януари 2020 г.: прокурор, Софийска градска прокуратура
- януари 2020 г. – февруари 2026 г.: адвокат, Софийска адвокатска колегия
- февруари 2026 г. – май 2026 г.: заместник министър-председател и министър на правосъдието
- май 2026 г. – до момента: адвокат, Софийска адвокатска колегия

II. Професионални качества

Професионалното развитие на Андрей Янкулов се характеризира с последователна ангажираност с правораздаването, публичното управление и институционалното развитие на системата на правосъдието. То включва работата му като прокурор, практиката му като адвокат по наказателни дела, експертната и обществената му дейност в областта на правосъдието, включително преподавателска дейност и авторство на аналитични трудове, както и работата му като заместник-министър на вътрешните работи, заместник-министър на правосъдието, заместник министър-председател и министър на правосъдието.

Опитът му в **съдебната власт** започва в Софийската районна прокуратура (СРП), където от 2007 г. до 2014 г. последователно заема длъжностите младши прокурор и прокурор в отдел „Общопасни и други престъпления“, където ръководи разследвания по дела за държане на наркотични вещества, противозаконно притежание на общоопасни средства, документни престъпления, престъпления против правосъдието, транспортни престъпления и др. Участва и в анализи на прокурорски грешки, довели до оправдателни присъди и връщане на дела заради процесуални нарушения. Като член на Комисията по професионална етика при Софийската районна прокуратура от 2010 г. до 2014 г., избран от колегите си на общо събрание на прокурорите при СРП, разглежда случаи на професионални нарушения и подпомага прокурори по въпроси на професионалната етика. От 2013 г. до 2014 г. е част от Националната прокурорска мрежа за международно сътрудничество.

През 2016 г. се връща в прокуратурата в отдел "Изпълнение на наказанията" на СРП, а през септември 2017 г., след конкурс, е повишен в Софийска градска прокуратура (СГП), където работи в отдел „Международен и изпълнение на наказанията“. Работата му включва прилагане на широк кръг международни актове и инструменти за сътрудничество на Европейския съюз, сред които Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси, Европейската конвенция за екстрадиция, Конвенцията за трансфера на осъдени лица и рамковите решения на ЕС относно европейската заповед за арест, взаимното признаване на присъди с наказание лишаване от свобода, съдебни решения за налагане на пробационни мерки, финансови санкции и решения за конфискация. Упражнява прокурорски надзор върху изпълнение на наказанието лишаване от свобода в Затвора – София.

В края на 2019 г., непосредствено след избора на Иван Гешев за главен прокурор, подава своята оставка като прокурор.

В **изпълнителната власт** участва като експерт, а не проводник на партийни политики. Опитът му започва като заместник-министър на вътрешните работи (август-ноември 2014 г.) с ресор сътрудничество с Министерството на правосъдието и съдебната власт, управление на дейността на Института по криминалистика и криминология, Института по психология, Медицинския институт, дирекция „Правна“ и дирекция „Информация и архив“.

Впоследствие е и заместник-министър на правосъдието (ноември 2014 г. - февруари 2016 г.), където отговаря за държавната политика в областта на изпълнението на наказанията и международното сътрудничество в тази област. Ръководи две работни групи в министерството, които подготвят ключови реформи на българското законодателство относно изпълнение на наказанието лишаване от свобода в съответствие с критериите, определени от Европейския съд по правата на човека в пилотното му решение „Нешков и други срещу България“. Реформите са възприети с малки редакции от следващия ръководен екип на министерството и гласувани от парламента, което води до изпълнение на решението.

В периода февруари – май 2026 г. е заместник министър-председател и министър на правосъдието. В рамките на мандата си поставя като приоритети преодоляване на кризата с управлението на прокуратурата поради незаконно заемане на поста и.ф. главен прокурор от Борислав Сарафов, изработване на стратегическа рамка за упражняване на конституционното правомощие на министъра на правосъдието да предлага на Висшия съдебен съвет кандидати за ръководни длъжности в съдебната власт, възприемане на изцяло нов подход на активно участие във всички заседания на пленума, съдийската и прокурорската колегии на Висшия съдебен съвет, създаване на механизъм за защита на магистрати, подготвяне на нова процедура за обективни и прозрачни номинации за европейски прокурор от България и съдии в Общия съд на ЕС, амбициозна законодателна програма, включваща изготвяне на 17 законопроекта, в т.ч. важни такива за изпълнение на целите по Плана за възстановяване и устойчивост, предприемане на действия към ангажиране на дисциплинарна отговорност на магистрати при данни за дисциплинарни нарушения¹.

¹ Министерство на правосъдието, 07.05.2026 г., „Отчет на Министерство на правосъдието 19 февруари – 07 май 2026 г.“; <https://justice.government.bg/home/index/d063767f-15df-43b5-99a9-571b78a73954>

Експертната му дейност по въпросите на правосъдието е допълнена от практиката му като адвокат по наказателни дела и от работата му като старши правен експерт към Фондация „Антикорупционен фонд“ (АКФ) в периода февруари 2020 г. – февруари 2026 г. Разработва правни становища и анализи по въпроси, свързани с функционирането на наказателното правосъдие, прокуратурата, противодействието на корупцията и механизмите за контрол и отчетност в системата на правосъдието, включително и чрез предоставяне на становища по конституционни дела от името на АКФ². Съавтор е в шест издания, от 2020 г. до 2025 г. включително, на годишния доклад на АКФ за мониторинг на наказателните дела за корупция по високите етажи на властта, често цитиран в докладите за върховенство на правото на Европейската комисия. Участва в изобличаващите властова корупция големи разследвания на АКФ като „Осемте джуджета“, „Списък за бърз контрол“ и „Холдингът на Чичко Тревичко“.

В лично качество Янкулов е поканен от Конституционния съд да даде правно мнение по конституционно дело 18/2022 г. В рамките на изследователската си дейност разработва и концепция за цялостна реформа в системата на наказателното правосъдие³. Така непосредственият му досег със системата е допълнен от възможността тя да бъде анализирана от независима експертна позиция и да бъдат формулирани конкретни предложения за нейното институционално развитие.

Притежава и **преподавателски опит** от Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“ към Висшия адвокатски съвет по теми, свързани с изпълнение на наказанията, права на пострадалите от престъпления и контрол върху обвинителната функция

Професионалната му биография пряко кореспондира с функциите, които се възлагат на членовете на Висшия съдебен съвет, доколкото професионалният му път преминава през различни среди и роли, позволяващи задълбочен поглед върху различни аспекти на съдебната власт. Опитът му като прокурор и адвокат осигурява непосредствено познаване на механизмите и ограниченията на наказателното правосъдие и на различните роли, от които неговото функциониране може да бъде оценявано. Опитът му в изпълнителната власт и най-вече в Министерството на правосъдието добавя познания за институционалното управление, формирането и прилагането на политики в областта на правосъдието и взаимодействието между отделните власти. Работата му в гражданския сектор, от своя страна, разширява този опит с разбиране за общественото измерение на правосъдието, за отношенията, които осигуряват както институционалната независимост, така и публичната отчетност и доверието в правосъдните институции.

Към това могат да се добавят доброто познаване на нормативната и институционалната рамка, както и формираните в практическия опит способности да се оценяват реалните последици от решенията на ВСС, отражението им върху професионалната среда и по-широките им институционални и обществени последици.

Съставът на институция като ВСС трябва да позволява съчетаването на различни професионални знания и институционален опит. Според европейските стандарти това е

² Вж. Андрей Янкулов, „Публикации“ – архив на авторските публикации, експертни анализи и правни становища: <https://www.andrey-yankulov.com/publications/>

³ Андрей Янкулов, „Какво трябва да се промени в наказателното правосъдие“, март 2023 г. – концепция за необходимите промени в системата на наказателното правосъдие: https://acf.bg/wp-content/uploads/2023/03/reforma_web-1.pdf

гаранция срещу прекомерната институционална затвореност и предпоставка за съпоставяне на различни професионални и обществени гледни точки, което има значение както за качеството на институционалната преценка, така и за легитимността на решенията. Тъкмо в това отношение богатият опит на Андрей Янкулов прави кандидатурата му особено релевантна. Той познава съдебната система отвътре и отвън, което му позволява да разглежда въпросите на съдебното управление едновременно от гледна точка на правораздаването, институционалното управление и обществения интерес. Считаме, че това би могло да създаде добра основа за самостоятелна, информирана и балансирана работа на член на Висшия съдебен съвет.

III. Нравствени качества

Очакванията към членовете на съдебния съвет са не само за широка професионална компетентност, но и способност за самостоятелна и безпристрастна преценка, независимост от неправомерно влияние и висока степен на лична и професионална почтеност. Висшият съдебен съвет е призван да гарантира независимостта на съдебната власт без това да я капсулира или противопоставя на останалите власти. Работата на ВСС предполага отговорно и законосъобразно упражняване на правомощията при реализиране на институционалната независимост на органа чрез професионална отчетност и добро институционално управление.

Особено значение за това има и независимостта на всеки отделен член на Съвета, а Андрей Янкулов последователно е демонстрирал своята независимост в различните му професионални роли. Особено показателно за независимостта и професионалната му почтеност е решението да напусне прокуратурата в края на 2019 г. То е взето след повече от десет години прокурорски стаж и след повишаването му с конкурс в СГП. В публичното си изявление той определя решението като трудно, но добре обмислено и „в никакъв случай – емоционално“, и заявява, че напуска работа, която е харесвал, защото не приема пътя, по който се води институцията. Този избор не е само биографичен факт. С него Янкулов доброволно прекратява успешно развивана магистратска кариера и поема личните и професионалните последици от несъгласието си, вместо да приспособи поведението си към конюнктурата. Напускането на прокуратурата не прекъсва ангажираността му с проблемите на правосъдието. Последващата му работа в гражданския сектор и изпълнителната власт остава насочена към законността, независимостта и ефективното функциониране на правосъдната система.

Тази независимост намира конкретен израз и в работата му като министър на правосъдието в служебното правителство в периода 19 февруари – 7 май 2026 г. В рамките на краткия мандат на служебното правителство Министерството на правосъдието поставя сред основните си приоритети възстановяването на законността при управлението на прокуратурата и преодоляването на проблеми, засягащи общественото и професионалното доверие в правосъдието.

Андрей Янкулов участва активно в заседанията на пленума и на двете колегии на ВСС и нееднократно формулира различна позиция в прокурорската колегия, макар да не разполага с право на глас. Той не заменя институционалното действие с публичен коментар: сезира компетентните органи, мотивира подробно предложенията си и оспорва по съдебен ред отказа на прокурорската колегия да определи друго лице за изпълняващ функциите главен прокурор след изтичането на законовия шестмесечен срок.

Способността да действа самостоятелно в колективен орган, включително когато позицията му остава изолирана, е пряко относима към бъдещата работа във ВСС. Тя показва готовност принципите да бъдат защитавани чрез правни аргументи и предвидените в закона процедури, включително в малцинство..

Като министър на правосъдието Андрей Янкулов публично поема ангажимент за институционална подкрепа на всеки магистрат, готов открито да говори за зависимости и криминално влияние в съдебната система. Същевременно категорично отхвърля призивите незаконността при упражняването на функциите на главния прокурор да бъде преодоляна чрез популистко силово действие като физическо недопускане до съдебната сграда от орган на изпълнителната власт, за което липсва конкретно правно основание и би изисквало разширително тълкуване на репресивни правомощия. Съчетанието между защита на магистратите, които говорят за зависимости, и отказ от прилагане на репресия в „сивата зона“ придава конкретно съдържание на независимостта и съдържаността при упражняване на власт.

Като вицепремиер и министър на правосъдието следва стандарта на предвидимост, последователност и отчетност. Всяко негово важно управленско действие е комуникирано публично и подробно аргументирано. Ежедневно е пред медиите с даване на отговори на всички поставени въпроси, а не в режим на монолог.

Широко разпространена е положителната оценка за действията му като министър. Стилът му не се изразява в институционално противопоставяне само по себе си, а в използване на законоустановените механизми за преодоляване кризата на правовата държава и възстановяване достъпа на гражданите до правосъдие.

За нас тези примери имат значение и при оценката на почтеността и нравствените качества на Андрей Янкулов. Те показват съответствие между заявяваните професионални принципи и начина, по който той упражнява предоставените му правомощия. Последователността на действията му чрез публично защитими и законосъобразни действия, включително когато това изисква заемането на непопулярна институционална позиция, са свидетелство за неговата почтеност.

Защитата на професионални позиции чрез законово установени механизми показва уважение към принципите на правовата държава и стремеж към институционален диалог. Професионалното поведение на Андрей Янкулов демонстрира упражняване на публична власт преди всичко като институционална отговорност, включваща необходимата независимост, почтеност и нравствени качества.

IV. Публична репутация, обществена и професионална подкрепа

Публичната репутация на Андрей Янкулов е формирана в продължение на години във връзка с професионалната му дейност и с трайната му ангажираност с въпросите на правосъдието. Публичните му участия, анализи и позиции са последователно насочени към идентифициране и преодоляване на дефицитите във функционирането на правосъдната система и въвеждане на ефективни гаранции за независимост и отчетност на правосъдните институции. За нас е съществено, че публичното му присъствие не е самоцелно или политически мотивирано, а е свързано с професионалната му експертиза и с въпроси, по които той има опит и компетентност.

Същевременно участието му в публичния дебат показва способност да преодолява тесния експертен и институционален кръг, в който обичайно се води разговорът за проблемите на съдебната власт. Той търси възможност сложните и комплексни въпроси на правосъдието да бъдат представяни и обсъждани на разбираем език и пред по-широка обществена аудитория, без това да става за сметка на професионалната прецизност. Този подход е значим за публичната роля на член на Висшия съдебен съвет, доколкото доверието в съдебната власт предполага не само независимост на институциите, но и способност техните действия и решения да бъдат обяснявани пред обществото по разбираем и отговорен начин.

Андрей Янкулов последователно поддържа премерен и аргументиран тон, включително по въпроси, предмет на остър обществен и политически дебат. Позициите му са насочени към решаване на конкретни институционални и правни проблеми и са придружени от задълбочен и информиран анализ, а не от персонални оценки или политическа реторика.

Тази характеристика е видима във всички форми на публичната му дейност. Андрей Янкулов е автор на множество аналитични трудове, провеждал е лекции и обучения за адвокати и е участвал като говорител в международни форуми, посветени на функционирането и развитието на правосъдната система. Публичната му дейност по този начин е естествено продължение на професионалната му работа, а не отделена от нея роля.

Фактът, че е канен и високооценен като преподавател в юридически обучения и говорител в множество национални и международни форуми показва и широка професионална подкрепа и висока оценка за експертизата му от страна на професионална общност. Защитената от него правна теза относно изтичането на законовия срок за временно изпълнение на функциите на главен прокурор съответства на възприетото от Общото събрание на Наказателната колегия на ВКС на 18 септември 2025 г. и намира потвърждение в конституционен аспект с Решение № 6 от 7 април 2026 г. по к. д. № 2/2026 г.

Особено относима към настоящата процедура е публично защитаваната от Андрей Янкулов позиция, че изборът на парламентарната квота във ВСС не трябва да бъде затворен в Народното събрание или да превръща квотата в проводник на теснопартийни интереси. Той настоява кандидатите да бъдат подложени на предварителна и съдържателна оценка, включително на тяхното имуществено състояние, репутация и възможни зависимости или неправомерно влияние. Съгласявайки се да участва в настоящата процедура, той приема спрямо себе си същия стандарт за прозрачност и проверимост, който публично защитава за всички кандидати.

Съществено е и естеството на позициите, които заема в дебатите, очертаващи развитието на правосъдието у нас. Задълбоченото му познаване на международните и европейските стандарти, съчетано с прецизно разбиране на институционалната среда и утвърдените в нея практики, му позволява да осмисля както структурните дефицити в тази сфера, така и техните по-широки институционални и нормативни измерения, и въз основа на това да предлага аргументирани, последователни и практически приложими решения, съобразени със спецификата на българския контекст.

Считаме, че именно тази комбинация от професионална компетентност, обществена ангажираност, стремеж към диалог извън тесния професионален кръг и достъпност в начина на изразяване е от значение за публичната репутация на кандидат за член на Висшия съдебен съвет. Публичната репутация не следва да се разбира като степен на известност, а като авторитет, изграден чрез продължителна работа, компетентност, последователност и отговорно участие в обществения живот.

Показателно за тази оценка е и настоящото инициативно предложение. Номинацията е издигната от граждански организации с доказано последователна дейност в областта на върховенството на правото и защитата на основните права. Нашата подкрепа следва да бъде разглеждана именно като оценка на качествата, опита и почтеността на кандидата.

Заключение

Андрей Янкулов безспорно притежава необходимите професионални и нравствени качества за член на прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет. Трайният му ангажимент към принципите на правовата държава и справедливото правосъдие, утвърдената му репутация и авторитет дават основание да го определим като кандидат, който ако бъде номиниран и избран за член на ВСС, ще бъде способен да упражнява с необходимата независимост и отговорност правомощията си на член на Съвета и да допринесе за авторитета на съдебната власт и възстановяването доверието в нея.

Приложения (по раздел I, т. 9 от Правилата):

- Писмено съгласие на кандидата за издигане на кандидатурата чрез инициативно предложение по образца на Приложение № 1 към решението на Народното събрание от 31 юли 2026 г. (Приложение 1 към настоящето предложение).
- Документи и публични източници, на които се основават изложените мотиви. (Приложение 2 към настоящето предложение).

Фондация „Антикорупционен фонд“

Фондация „Български адвокати за правата на човека“

**Фондация „Български
институт за правни
инициативи“**

**Сдружение „Български
Хелзинкски комитет“**

**Фондация „Институт за
пазарна икономика“**

**Сдружение „Правосъдие за
всеки“**

**Фондация „Програма Достъп
до информация“**